

Становище

От проф. д-р Тилчо Иванов

за дисертационен труд на г-н Тильо Борисов Буров на
тема “Организационно-правни аспекти на сигурността в административно-териториалните единици” за даване на образователна и научна степен “доктор”
по научна специалност Организация и управление извън сферата на
материалното производство

Научен ръководител: проф. д-р Иваан Величков

1. Общо описание и анализ на дисертационния труд.

Представеният за защита дисертационен труд е с обем 321 стр., вкл. увод, три глави, заключение и библиографска справка. Използвани са 208 източника, от които 13 на латиница и 55 нормативни акта.

Разглежда актуален и недостатъчно изследван въпрос на теорията и практиката на управление, засягащ организационно-правни аспекти на сигурността в административно-териториалните единици (АТЕ). Основен мотив за предприемане на изследването е схващането за решаващата роля и новите измерения и заплахи при осигуряването на сигурността и безопасността, икономиката, културните и национални ценности на хората в страната. Авторът насочва своето внимание към състоянието, промените и проблемите на териториалната сигурност и на АТЕ като основни потребители и генератори на тази сигурност. Подчертава ролята на организацията и дейността на местните органи и бизнеса за гарантиране на сигурността. Тази позиция добре аргументира избора на **„...съществуващите структури и организация за осигуряване на ред и сигурност в конкретните териториални и административно-териториални единици”** като обект на изследване от дисертационния труд.

Авторът дефинира широк набор от въпроси на изследването, които са в обхвата на организационно-правните аспекти на сигурността на споменатите единици. Този избор фокусира изследването към проблематиката на състоянието на сигурността, националната регламентация и законодателство, концепциите, обществените отношения и едinodeйствието на местните структури.

Изследването е поставено в рамката на три ограничения, вкл.: времеви период на изследване (2000-2011 г.); насочване към теоретичния аспект на сигурността и количествения анализ на предмета на изследването.

Докторантът посочва като специфичен проблем ескалиращата престъпност и проявяваната пасивност или безпомощност на местните органи на властта и администрация да се справят с нея. Това несъмнено прави изследването проблемно ориентирано с явна идентификация на разглеждания проблемен кръг.

Основна теза на изследването, е че **„...съществуващата правна регламентация и нормативна база, действащите системи за сигурност, както и организацията на практическата работа за ред и сигурност, са недостатъчни..., ...и е необходимо да се представят механизмите за подобряване на сигурността в конкретните територии и се изведат тенденциите в това направление, които могат да се**

оформят в конкретна концепция". Тази теза логично се вписва към другите изследователски елементи. Подчертава изследователския характер на работата, насочена към проучване, оценка и предлагане на решение на идентифицирания проблем.

Работата си поставя за основна цел **"...чрез проучване на нормативните актове и богатата дейност на всички институции да се установи състоянието на сигурността в административно-териториалните единици и да се предложи схема на механизма на работа на местните органи и местната администрация в единодействие с полицията и другите обществени институции за подобряване на териториалната сигурност..."**.

Целта се преследва с решаването на три основни задачи: сигурността – обект на организация, нормативно осигуряване и управление; анализ на състоянието и проблемите на сигурността в АТЕ; анализ на устойчивостта и ефективността на сигурността в АТЕ. Тези формулировки за цел и задачи на работата са ясни, логични и засягат основни проблемни аспекти на гражданската и териториална сигурност.

Дисертантът използва широк набор от общометодически средства и конкретни методи за изследване, вкл. изучаване на документи, беседи, контент-анализ, наблюдение, експериментиране, обобщение, количествен анализ, съобразени с комплексността на изследвания предмет, от които извежда специфичен апарат за емпирично изследване на сигурността на АТЕ.

Адресира изследването към администрацията и обществените формирания в АТЕ.

При преследване на поставената цел изпълнява основните изследователски задачи в три глави.

В първа глава (69 стр.) предлага анализ на понятийната и нормативна рамка и управление на процесите на сигурност. Аргументира необходимостта от анализ на сигурността като обект на организация, нормативно осигуряване и управление.

При изясняване на съдържанието на основните категорията сигурност, дипломантът достатъчно обхванато изяснява общите характеристики и особеностите на видовете сигурност. Дава предпочитание на системно-защитния аспект на понятието за сигурността, като отбелязва многозначния му характер. По отношение на нормативната рамка на национално, регионално и общинско равнище стига до извода, че в съвременното сигурността не се определя от военната мощ или държавните гаранции за нея, а от нейната правна уредба. Това е спорна постановка, но напълно разбираема от гледна точка на правния аспект на сигурността. Тя може да бъде частично вярна само за вътрешната сигурност, която зависи в голяма степен, както от нормативната уредба на институционалния и административен капацитет, така и от нейното прилагане. Докторантът синтетично и достатъчно ясно представя необозримия обхват на нормативната уредба за дейността на основните институции в сектора за сигурност и отбрана. Пропуск в това отношение е цитирането на отменения закон за управление при кризи. Допълва представянето с обща характеристика на управление на процесите на сигурността. При дефиниране на свързаните ключови понятия докторантът има редица удачни догадки, но и буди възражения при определяне на някой от тях, например за заплахата и риск. Това не пречи интерпретациите на основните заплахи за сигурността да бъдат приемливи. Предложените постановки за управлението на

сигурността са в контекста на подхода и принципите за функционално управление и отразяват основни дейности и резултати от управлението в изследвания период.

Втората глава на изследването (89 стр.) обхваща анализ на състоянието и проблемите на сигурността в АТЕ. След представяне на основните елементи на териториалната организация и идеите за гражданското общество в страната докторантът анализира състоянието на сигурността. Оценките за неприемливо равнище на гражданска сигурност се основават на изброените дейности от институционалната система на страната. Подкрепени са с убедителни статистически данни за престъпността и разкриваемостта, бедствията и аварията и обезщетенията, равнището на бедност. Изложените аргументи за тази оценка са добре обосновани. Предложените мерки за подобряване на гражданската сигурност са удачно подбрани. Мерките са последвани от по-детайлен анализ на борбата с престъпността за гарантиране на ред и сигурност в АТЕ. При това са показани постигнатите резултати от дейността на институциите, от конкретни изследвания и измерителите на престъпността и качеството на дейността (злоупотреба със сила, правната и медицинска помощ, хранене на задържани и битови условия, документация, материална база, обслужване на граждани). На тази база в този раздел от работата са направени конкретни препоръки за подобряване на дейността. Направените изводи и предложенията от този раздел са съдържателни, конкретни и логично аргументирани.

Трета глава (117 стр.) е най-съществената част за приносите на изследването. В нея е предложен анализ на ефективността, действеността и устойчивостта на дейността по АТЕ по отношение на логистиката (по-точно разходите) за сигурността, правосъдието и вътрешния ред, и тяхната организация, и управление. От това са изведени насоки и перспективи за сигурност на АТЕ. Анализът на разходите, натовареността на съдебната система и доверието към нея е последван от подобен за дейността на МВР, ДАНС, НСО и НРС. Анализирани са и редица други индикатори за ефективност на дейността по вътрешна сигурност (численост, натовареност, действеност, доверие). Анализът е последван от приемливи изводи и предложения за подобряване на дейността.

В резултат от направените анализи е преоценена ролята и компетенциите на АТЕ, и в частност на кмета, общинския съвет и администрацията, областта за гражданската сигурност. Отделено е внимание на въпросите на взаимодействие на тези органи с МВР, съда и прокуратурата, неправителствените организации, в частност и за работата с младите хора и противообществените прояви. Отново са направени предложения за подобряване на работата. Анализът дава основание за синтез на насоки и перспективи за сигурността на АТЕ. След критичен анализ на работата на МВР докторантът аргументира приемането на нов подход за реформа на системата за сигурност в страната, основан на публично частно партньорство. За основни елементи посочва: бяла книга за вътрешната сигурност; стратегия за национална сигурност и обществен ред; преосмислена политика за сигурност; финансиране на реформата; нова целева структура, вкл. задачи за постигане на целите. Прави впечатление широкия обхват и рационалността на предложените, но едновременно с това и за някои от тях неприемливи идеи, както например тази за преразпределяне на средства от отбраната за вътрешната сигурност.

Заклучението на работата (6 стр.) предлага напомняне за глобалните проблеми на планетарната сигурност и аргументация за необходимостта от развитието на науката

„сигурност”. Докторантът приема като основа на новата сигурност държавността и доброто управление и подчертава необходимостта от нова активна политика, която да реализира предложените с изследването идеи.

Този преглед показва, че като цяло в съдържателно и структурно отношение дисертационния труд свързва в добро логическо единство теоретичните и емпирични въпроси на проблематиката на вътрешната сигурност на страната и ролята на АТЕ в нея.

Изследването показва, че авторът на дисертационния труд показва добро познание на организационно-правните аспекти на сигурността в страната и АТЕ. Той успешно концептуализира тези аспекти и предлага съвременни средства за подобряване на практиката на управлението на вътрешната сигурност.

Кандидатът познава основните национални източници в областта на сигурността в АТЕ. Разширява традиционните схващания за обхвата, същността и съдържанието на политиката за сигурност във вътрешен и териториален аспект. Аргументира ориентиран към нова политика подход за развитие на вътрешната сигурност, включващ подобро взаимодействие с АТЕ.

2. Научни постижения и приноси на кандидата.

Като цяло научният труд е посветен на актуален и слабо изследван въпрос, засягащ организационно-правните аспекти на гражданската сигурност и ролята на АТЕ за нейното гарантиране. Има балансиран теоретически и емпиричен характер. Демонстрира широта на възгледите и добросъвестност на изследването. Използва разбираем стил на изложение. За основни приноси на работата приемам:

- Предложени са дефиниции за основни термини за вътрешната и гражданска сигурност.
- На базата на широкообхванат анализ са идентифицирани основните проблеми и дефицити на вътрешната сигурност и ролята на АТЕ за нейното гарантиране.
- Анализирана и оценена е настоящата политика и практика за вътрешна сигурност и дейността на МВР.
- Аргументирана е ролята на АТЕ за подобряване на гражданската сигурност в териториален аспект.
- Конструирана и предложена е структура на концептуален апарат за подобряване на политиката за вътрешна сигурност.
- Направено е емпирично потвърждение за необходимостта от развитие на политиката за вътрешна сигурност.

Тези приноси отразяват реални постижения на труда. От тези приноси на-високо оценявам конкретното емпирично изследване на проблемите на вътрешната сигурност и концептуалните предложения за подобряване на политиката и практиката за нея.

3. Отражение на научните публикации в литературата.

По дисертационния труд не са посочени публикации.

Авторефератът отразява адекватно, но доста кратко резултатите на изследването.

4. Критични бележки по дисертационния труд.

Към труда могат да се направят следните бележки и препоръки:

- Дисертацията има значително по-голям от очаквания за подобен труд обем. Това се дължи на сплитането на два поотделно сложни въпроса – за стратегията за вътрешната и гражданската сигурност, и този за ролята на АТЕ за тяхното гарантиране.

- В работата доминират анализи и идеи за развитие на организационните аспекти на вътрешната и гражданска сигурността и тази на АТЕ. Много по слабо са засегнати и са направени предложения за развитие на правните аспекти на сигурността.

- Препоръчително е прецизиране на схващанията на автора за схемата на взаимодействие на АТЕ и полицията. Препоръчително е да се конкретизират нормативните промени, които следват от предложените идеи.

Направените забележки не променят положителната оценка за съдържателния характер и наличието на приноси на докторския труд. Те имат смисъл на предложение за подобряване и развитие.

Заключение.

Представеният за защита докторски труд има характер на завършено научно изследване. С него авторът демонстрира способност да анализира и предлага решение на сложни практически проблемни въпроси в областта на вътрешната и гражданска сигурност, и ролята на АТЕ за нейното гарантиране. Получените резултати от дисертационния труд ми дават основание да приема, че същият отговаря на изискванията на Закона и Правилника за развитие на академичния състав в Република България. Предлагам на Уважаемото жури на ЮЗУ „Неофит Рилски“ да даде образователната и научна степен „Доктор“ на г-н Тильо Борисов Буров по научна специалност Организация и управление извън сферата на материалното производство.

София, 20 октомври 2013 г.

Член на научното жури:

/ проф. д-р Т. Иванов/